

Tegelijkzaai, onderzaai of nazaai?

In 2013 organiseerde Koeien & Kansen 'Tijd voor Onderzaai', een praktijktest van vanggewassen in snijmaïs. Vanggewassen verminderen nutriëntenverliezen na de maïsogst en bemesten het volggewas. Voor de bodem fungeren ze als groenbemester.

Op De Marke en negen melkveebedrijven (waarvan vier uit Koeien & Kansen) is geëxperimenteerd met tegelijkzaai, onderzaai en nazaai. Hierbij zijn steeds gewassen gebruikt die het best passen bij de verschillende momenten van zaaien. De vorige nieuwsbrief meldde de eerste ervaringen, nu zijn de resultaten bekend (zie figuur 1).

Onderzaai van Italiaans raaigras deed het vooral goed bij De Marke en bij Scholten. Bij Menkveld was de opbrengst laag. De stikstofvastlegging varieerde van 6 kg N/ha bij Menkveld tot 51 kg N/ha bij Scholten. Er zijn diverse verklaringen voor de verschillen. Het zaaimoment van het vanggewas t.o.v. het groeistadium van de maïs is bepalend. Bij

Links nazaai en rechts onderzaai.

te vroeg zaaien beconcurrert het gras de maïs, bij te laat zaaien is de opkomst van het gras matig. Een vochtige bodem of neerslag direct

na het zaaien bevordert een goede kieming. Onkruidbestrijdingsmiddelen kunnen de zaadkieming tegenwerken.

Tegelijkzaai van Rietzwenkgras heeft op twee bedrijven vrijwel dezelfde droge-stofopbrengst gebracht als onderzaai. De stikstofvastlegging was met 40 kg/ha wel iets lager.

Nazaai functioneert duidelijk het slechtst. Het gewas wordt te laat gezaaid en ontwikkelt zich nauwelijks, zelfs in een zeer zachte winter. Het geeft een slecht vanggewas én het levert minder organische stof aan de bodem. En dat is nodig om vocht en mineralen goed vast te houden.

Conclusie

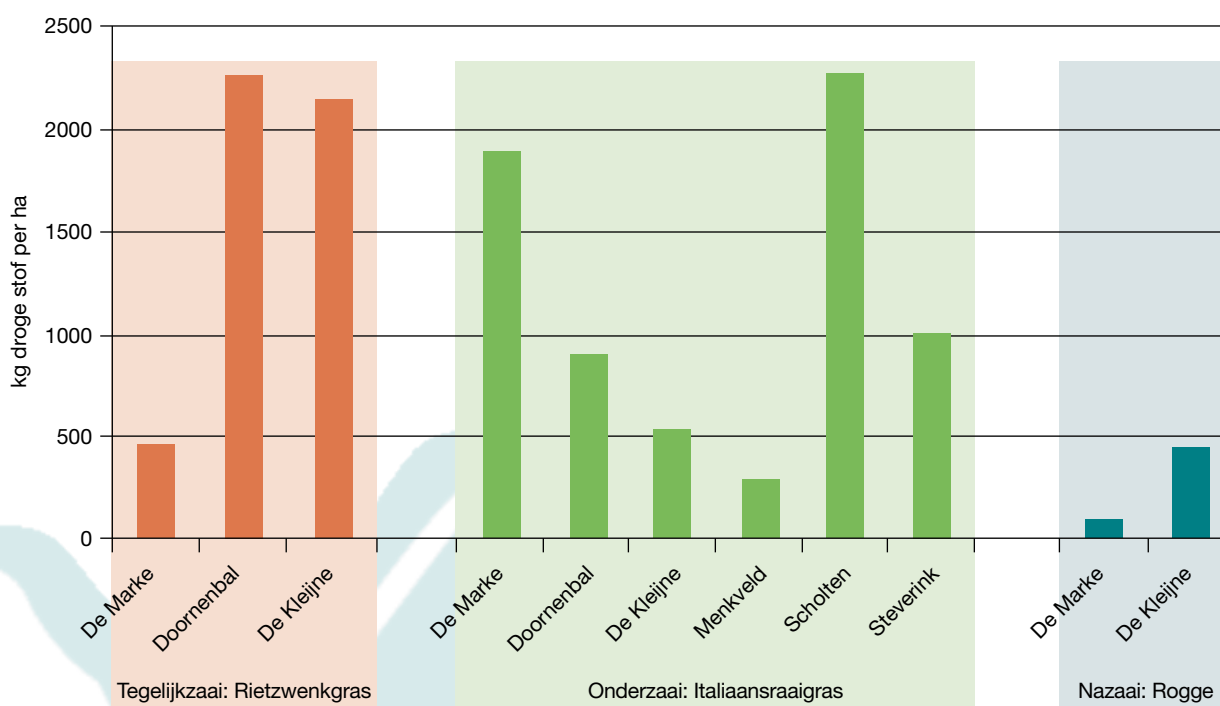
Op de droge zandgrond van De Marke is onderzaai van Italiaans raaigras het meest succesvol. Op andere bedrijven kan Rietzwenkgras dat tegelijk met de maïs wordt gezaaid ook succesvol zijn. Zaai van een gewas na de maïsogst geeft overal de laagste opbrengst.

Gerjan Hilhorst
Livestock Research
Koos Verloop
Plant Research International

Onderzaai succesvol

Adrian Houbraken deed vorig jaar mee aan 'Tijd voor Onderzaai'. Zijn ervaringen met onderzaai zijn positief. "Ik had een heel redelijke groenbemester ondanks het late seizoen, vorig jaar is de maïs door het koude voorjaar pas laat geoogst." Houbraken heeft een extra ronde gewasbescherming moeten uitvoeren om de onkruiddruk niet te hoog laten oplopen. "Dat is een week voor het onderzaaien van de groenbemester uitgevoerd. Ondanks de extra tijd en kosten, vond ik het toch de moeite waard om onderzaai te doen. Daarom gaan we dit jaar weer onderzaaien, voor de stikstofvastlegging en het organische stof gehalte van de bodem. We kiezen wederom voor onderzaai, dat is de meer praktische keuze. Ik zou anderen zeker aanraden om het te overwegen, al is iedere situatie anders. Als we een strenge winter krijgen heb je nog meer voordeel, dan heb je al een gewas voor de winter begint. Doe je onderzaai niet te laat, bij ons gebeurt het dit jaar half juni."

Adrian Houbraken

Figuur 1. Droge-stofopbrengst (kg/ha) in januari 2014 (totaal bovengronds gewas, stoppels en wortels).